Journal of Police Medicine

Special Issue; Vol. 5, No. 4: 257-264

Original Article

Study of Mediator Role of the Police in Relationship Between Family Support and Social Support Among Adolescent Addicts Living in Hormozgan

Received: 22 December 2015 **Revised:** 10 January 2016 **Accepted:** 18 January 2016

ABSTRACT

Background: Today, promotion of drugs is one of the adolescents' problems. Because of easy access and consumption in synthetic drugs, the tendency to use them has increased among adolescents. The main purpose of the study is to examine the mediator role of the police in relationship between family support and social support among adolescent addicts living in Hormozgan (province).

Materials and Methods: This descriptive study is of correlation and path analysis type, population consisted of all adolescents between 15-20 years old who were addicted to one of drugs, then 345 available individuals were selected from addicted adolescents as a sample, data were collected through questionnaires including Parenting Styles by Bamrind(1991), Social Support by Zimet, et al. (1998) and 10 developed (self-designed) questions to understand the supportive role of police. The data were analyzed by using descriptive inferential Kolmogorov-Smirnov and path analysis tests as well as SPSS.20 software and AMOS.

Results: The coefficient of path analysis showed reverse and indirect effect of social support on careless support of family, direct effect of social support on the police support, reverse and indirect effect of the police support on careless and despotic support of family, indirect effect of the police support on strongly support of family, and finally direct effect of the social support on strongly support of family.

Conclusion: Social support is impressive for appropriate styles of family support and improving the police support of family.

Keywords: family support, social support, addiction, adolescents, police

Seyedeh Nerjes Zamani [1*]
Razieh Aminalsadat [2]
Sahar Ashrafi [3]
Fariborz Dortaj [4]
Seyed Ali Zamani [5]

[1]Young Researchers and Elites Club, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.

[2]PhD Candidate in General Psychology, Faculty of Human Sciences, Department of Psychology, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.

[3]PhD Candidate in General Psychology, Faculty of Human Sciences, Department of Psychology, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.

[4]Associate Professor, Department of Educational Psychology, Allameh Tabatabaei University, Iran.

[5]Graduated in Human Resource Management, Department of Planning and Coordination, Islamic Republic of Iran Railways, Iran.

[*]**Corresponding Author:**
Seyedeh Nerjes Zamani
Tel: (+98)9010150077
email: zamani463@yahoo.com

[Downloaded from jpmed.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.22286241.1395.5.4.3.4]

[DOI: 10.30505/5.4.257]

ویژه‌نامه- دوره ۵- شماره ۴- صفحات ۲۶۴-۲۵۷

مجله طب انتظامی

مقاله تحقیقی

بررسی نقش میانجی گرانه نیروی انتظامی در رابطه بین حمایت خانواده و حمایت اجتماعی در میان معتادین نوجوان استان هرمزگان

تاریخ دریافت: ۱ دی ۱۳۹۴ **تاریخ اصلاح:** ۲۰ دی ۱۳۹۴ **تاریخ پذیرش:** ۲۸ دی ۱۳۹۴

چکیده

مقدمه: امروزه ترویج مواد مخدر یکی از معضلات نوجوانان می‌باشد و مواد مخدر صنعتی به دلیل در دسترسی و استفاده آسان زمینه گرایش توسط نوجوانان را افزایش داده است، هدف اصلی پژوهش حاضر آزمون مدل نقش میانجی گرانه نیروی انتظامی در رابطه‌ی بین حمایت خانواده و حمایت اجتماعی در میان معتادین نوجوان استان هرمزگان می‌باشد.

مواد و روش‌ها: تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی و تحلیل مسیر است، جامعه آماری آن شامل کلیه نوجوانان ۱۵ -۲۰ ساله که به یکی از انواع مواد مخدر اعتیاد داشتند، سپس تعداد ۳۴۵ نفر به‌صورت در دسترس از بین نوجوانان معتاد به‌عنوان نمونه انتخاب شدند، داده‌ها از طریق پرسشنامه‌های شیوه‌های فرزند پروی بامریند (۱۹۹۱)، حمایت اجتماعی زیمت و همکاران (۱۹۹۸) و ۱۰ سؤال محقق ساخته، جهت درک نقش حمایتی نیروی انتظامی جمع‌آوری شد. با استفاده از آزمون‌های توصیفی و استنباطی کلموگروف اسمیرنف و تحلیل مسیر با استفاده از نرم‌افزار spss20 و AMOS تحلیل شدند.

یافته‌ها: ضریب تحلیل مسیر نشان‌دهنده اثر معکوس و غیرمستقیم حمایت اجتماعی بر حمایت سهل گیرانه خانواده، اثر مستقیم حمایت اجتماعی در حمایت نیروی انتظامی، اثر معکوس و غیرمستقیم حمایت نیروی انتظامی در حمایت (سهل گیرانه و مستبدانه) خانواده، اثر غیرمستقیم حمایت نیروی انتظامی در حمایت مقتدرانه خانواده و اثر مستقیم حمایت اجتماعی در حمایت مقتدرانه خانواده بود.

نتیجه‌گیری: حمایت اجتماعی هم در سبک‌های مناسب حمایت خانواده و هم بر بهبود حمایت نیروی انتظامی از خانواده‌ها تأثیرگذار می‌باشد.

کلید واژه‌ها: حمایت خانوادگی، حمایت اجتماعی، اعتیاد، نوجوانان، نیروی انتظامی

سیده نرجس زمانی [1*]

راضیه امین السادات [2]

سحر اشرفی [3]

فریبرز درتاج [4]

سید علی زمانی [5]

[1] باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.

[2] دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، دانشکده علوم انسانی، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.

[3] دانشجوی دکتری روانشناسی عمومی، دانشکده علوم انسانی، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس، بندرعباس، ایران.

[4] دانشیار گروه رواشناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.

[5] دانش‌آموخته مدیریت منابع انسانی، کارشناسی مسئول برنامه‌ریزی و هماهنگی، راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران.

[*] نویسنده مسئول:

سیده نرجس زمانی

تلفن: ۹۰۱۰۱۵۰۰۷۷(۹۸+)

پست الکترونیک:

zamani463@yahoo.com

مقدمه

اعتیاد پدیده‌ای است که از زمان‌های دور دامن‌گیر جوامع بشری بوده و در حال حاضر نیز باگذشت زمان و پیشرفت‌هایی که در جهان حاصل‌شده است، همچنان یکی از معضل‌های مهم اکثر کشورها محسوب می‌شود. طبق تعریف سازمان جهانی بهداشت هر ماده ای که پس از وارد شدن به درون بدن بتواند بر یک یا چند عملکرد مغز تأثیر گذارد ماده مخدر است. به‌طورکلی می‌توان گفت، اعتیاد و مصرف مواد دارای دو جنبه فردی و اجتماعی است چراکه فرد معتاد علاوه بر این‌که جسم و روح و روان خود را بیمار می‌کند، بر ناامنی در اجتماع نیز دامن زده و حس اعتماد را از اجتماع سلب می‌کند [۱].

[Downloaded from jpmed.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.22286241.1395.5.4.3.4]

[DOI: 10.30505/5.4.257]

Journal of Police Medicine
Special Issue; Vol. 5, No. 4: 257-264

از جمعیت ۶۳۸۹ میلیون نفری جهان، تعداد ۲۰۰ میلیون نفر حداقل یک بار در طول سال مواد مخدر غیرقانونی هستند، قاره آسیا ۵۴ درصد، اروپا ۲۵ درصد، آمریکا ۱۴ درصد، آفریقا ۶ درصد و قاره اقیانوسیه یک درصد از مصرف‌کنندگان تریاک و مشتقات آن را در خود جای داده‌اند [۲]. در واقع اعتیاد به مواد مخدر یکی از پیچیده‌ترین آسیب‌های اجتماعی و از مصادیق عمده انحرافات محسوب می‌شود که می‌تواند پایه و اساس بسیاری از آسیب ها و معضلات اجتماعی در سطح جامعه گردد [۳]. نتایج پژوهش دهکردیان و گلزاری نشان‌دادکه مشکلات هیجانی و زمینه های شخصیتی نیز در روی آوردن جوانان به اعتیاد مطرح شده است [۴]. بر اساس دیدگاه استفاده از مواد مخدر به جوانان کمک می‌کند تا تکانه‌ها و نیازهای ناخودآگاه خود را تحت کنترل درآورند [۵]. همچنین بسیاری از جوانان به‌خاطر چیره شدن بر استرس به استفاده از مواد روی می‌آورند [۷ –۶]. آنچه‌که بر اهمیت این مسئله افزوده این‌است‌که سوءمصرف مواد مخدر، افراد یک جامعه مخصوصاً جوانان را آسیب‌پذیر می‌سازد و از نظر روانی آن‌ها را دچار اختلالات رفتاری ساخته و از لحاظ اجتماعی آثار مطلوبی به‌دنبال دارد. علاوه‌بر این، اعتیاد نه‌تنها وضعیت فردی و اجتماعی فرد معتاد را به خطر می‌اندازد، بلکه وضعیت و پایگاه اجتماعی خانواده و افرادی را که از او نگهداری می‌کنند را نیز به خطر می‌اندازد، که این خود جای هیچگونه تسامحی را باقی نگذاشته و ضرورت تحقیقات اجتماعی را آشکار می‌سازد [۸ و ۲]. اغلب پژوهش‌های انجام‌شده در حوزه اعتیاد روی عوامل تأثیرگذار در گرایش به اعتیاد و اعتیادپذیری افراد تأکید کرده‌اند. نتایج تحقیق گلانتر، وینبرگ، مینر و کالیور نشان‌دادکه افراد جوان بین سنین ۱۲ تا ۲۵ سالگی در معرض خطر بیشتری نسبت‌به سوء مصرف قراردارند. هرچه اولین تجربه در سنین پایین‌تری باشد خطر بیشتری در شکل‌گیری اعتیاد و اختلالات سوءمصرف در بزرگسالی وجود دارد [۹].

می‌توان گفت که مجموعه‌ای از عوامل فردی، خانوادگی و اجتماعی نظیر احساس حمایت مؤثرند [۱۰]. به واسطه حمایت فرد باور می‌کند که مراقبت شده و دوست داشته می‌شود، دارای ارزش، اعتبار و احترام است و متعلق به شبکه‌ای از ارتباطات و تعهدات دوسویه می‌باشد. شامل تأیید و تصدیق، مساعدت و یاری، تشویق و اعتبار دادن به احساسات است [۱۱]. حمایت به‌عنوان شبکه‌ای حمایتی به سیستمی با دامنه کوچک یعنی خانواده و دامنه‌ای بزرگ‌تر یعنی جامعه می‌باشد. حمایت اجتماعی باعث دسترس بودن افرادی که نیاز به حمایت و توجه آن‌ها می‌شود و اینکه در هنگام نیاز بتوان روی کمک آن‌ها حساب کرد و حس خوبی را در فرد ایجاد کند [۱۲]. یکی از سازمان‌هایی که در این حمایت اجتماعی نقش مؤثری دارد، نیروی انتظامی و معاونت پیشگیری از اعتیاد می‌باشد، این سازمان می‌تواند از طریق تشکیل ستاد پیشگیری و با استفاده از کتب آموزشی، بروشور و عکس و حضور در مکان‌های عمومی مثل مساجد، مواد مخدر صنعتی را به خانواده‌ها معرفی کند. امروزه ترویج مواد مخدری مانند ترویج ناس و BT یکی از معضلات بین نوجوانان شمرده می‌شود و مواد مخدر صنعتی که دسترسی و استفاده آسان از آن زمینه گرایش به آن را توسط نوجوانان فراهم کرده است. بنابراین نیروی انتظامی با ارائه آموزش‌های لازم برای خانواده‌ها تا آن ها نسبت‌به حمایت صحیح و متعادل از نوجوانان آگاهی داشته باشند، با مواد مخدر، شیوه مصرف و عوارض آن‌ها آشنا باشند تا در صورت مصرف نوجوانانشان متوجه شده و به‌سرعت اقدامات لازم را انجام دهند. همچنین نیروی انتظامی با پیشگیری از ترویج مواد مخدر، جلوگیری از در دسترس بودن مواد مخدر زمینه آرامش و امنیت را برای نوجوانان و خانواده‌های آنان فراهم خواهد کرد و درنهایت می‌توان باتوجه‌به مطالب ذکر شده عنوان کرد که نیروی انتظامی نقش بزرگی در حمایت خانواده‌ها و حمایت اجتماعی از نوجوانان داراد لذا پژوهش حاضر به بررسی نقش نیروی انتظامی، حمایت خانواده و حمایت اجتماعی در اعتیاد نوجوانان استان هرمزگان می‌پردازد.

مواد و روش‌ها:

این پژوهش باتوجه‌به ماهیت موضوع تحقیق و از نظر هدف، تحقیق میدانی و کاربردی است و از نظر کنترل متغیرهای تحقیق غیرآزمایشی است زیرا روابط بین متغیرها دست‌کاری نشده است. همچنین این پژوهش از نوع توصیفی- همبستگی بوده و رابطه میان متغیرها بر اساس هدف تحقیق پیش‌بینی می‌گردد. باتوجه‌به هدف پژوهش جامعه آماری شامل کلیه نوجوانان در سنین ۲۰ –۱۵ سال استان هرمزگان که به یکی از انواع مواد مخدر اعتیاد دارند، بود. باتوجه‌به جامعه آماری مزبور کلیه نوجوانانی که دارای معیارهای ورودی هستند (ساکن استان هرمزگان بودن، دارای سنی بین ۲۰ – ۱۵ سال و داشتن رضایت آگاهانه از شرکت در پژوهش و داشتن اعتیاد به یکی از انواع مواد مخدر سنتی و یا صنعتی) نمونه ای به تعداد ۳۴۵ نفر به‌صورت در دسترس انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از آمارهای توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر که قبل از اجرای آن فرض‌های طبیعی بودن توزیع، هم خطی بودن چندگانه و استقلال خطاها با استفاده از نرم‌افزار spss20 و Amos انجام شد.

مدل مورد بررسی در این پژوهش یک مدل علّی تحلیل مسیر است که بر اساس آن فرض می‌شد که (فرزندپروری سهل‌گیرانه، مستبدانه

[Downloaded from jpmed.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.22286241.1395.5.4.3.4]
[DOI: 10.30505/5.4.257]

و مقتدرانه) از طریق میانجی‌گری ادراک حمایت نیروی انتظامی با حمایت اجتماعی ارتباط دارد، هدف الگوی کلی طرح شده، بررسی نقش سبک‌های حمایتی خانواده (فرزندپروری) و ادراک حمایت نیروی انتظامی با حمایت اجتماعی نوجوانان معتاد استان هرمزگان است.

مقیاس‌های اندازه‌گیری

برای سنجش حمایت خانواده از پرسش‌نامه شیوه‌های فرزندپروری بامریند استفاده شد که از سه سبک سهل‌گیرانه، استبدادی و اقتدارطلبانه والدین تشکیل شده است. پایایی این پرسش‌نامه را برای سبک سهل‌گیرانه ۶۹ درصد، برای سبک استبدادی ۷۷ درصد و سبک اقتدار- منطقی ۷۳ درصد گزارش شده است. اعتبار و روایی این پرسش‌نامه در سال ۱۹۹۱ توسط بوری با استفاده از روش بازآزمایی در بین گروه مادران به‌ترتیب ۸۱ درصد برای شیوه سهل‌گیری، ۸۶ درصد برای شیوه استبدادی و ۸۷ درصد برای شیوه قاطع و اطمینان بخش و در بین پدران به‌ترتیب ۷۷ درصد برای شیوه سهل‌گیری، ۸۵ درصد برای شیوه استبدادی و ۸۸ درصد برای شیوه قاطع و اطمینان بخش گزارش نمود [۱۳].

همچنین برای سنجش حمایت اجتماعی از پرسش‌نامه ۱۲ گویه‌ای حمایت ادراک شده زیمت و همکاران (۱۹۸۸) استفاده شد. این پرسش‌نامه در طیف لیکرت پنج درجه‌ای نمره‌گذاری شده، همچنین ضریب آلفای به‌دست آمده ۷۸ درصد محاسبه گردید [۱۴]. درنهایت برای بررسی درک نقش حمایتی نیروی انتظامی توسط آزمودنی‌ها از ۱۰ سؤال محقق‌ساخته استفاده شد و روایی آن توسط چندتن از کارشناسان تأیید و ضریب آلفای پایایی آن برابر با ۰/۸۶ درصد گزارش شد، استفاده شد. با استفاده از آزمون‌های توصیفی و استنباطی کلموگروف اسمیرنف و رگرسیون تک متغیری تحلیل شدند.

یافته‌ها

نتایج توصیفی آزمودنی‌ها در جدول ۱، آورده شده است.

تحلیل نتایج در جدول ۲ نشان داد که باتوجه‌به میزان سطح معنی‌داری هر چهار متغیر بزرگ‌تر از ۰/۰۵ بوده است لذا این متغیرها از توزیع بهنجار پیروی می‌کنند بنابراین می توان از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون تک متغیری استفاده کرد. همچنین جدول ۲ نتایج نشان داد که رابطه بین فرزندپروری

جدول ۱: نتایج توصیفی متغیرهای جمعیت شناختی آزمودنی‌ها

متغیر		فراوانی	درصد
تحصیلات والدین	بی‌سواد	۲۵۲	۰/۷۳
	زیردیپلم	۷۷	۰/۲۳
	دانشگاهی	۱۶	۰/۴۰
نوع ماده مصرفی	شیشه	۸۱	۰/۲۴
	کراک	۸۹	۲۵/۵
	هروئین	۵۷	۱۶/۵
	تریاک	۸۴	۲۴/۵
	مورفین	۳۴	۹/۵
شهر محل سکونت	بندرعباس	۱۰۳	۲۹/۸
	رودان	۶۸	۱۹/۷
	میناب	۶۹	۰/۲۰
	قشم	۵۴	۱۵/۷
	بندرلنگه	۳۴	۹/۸
	سایر	۱۷	۰/۵

سهل‌گیرانه و حمایت اجتماعی معنی‌دار نبود ($P < ۰/۰۵$) و بین فرزندپروری مستبدانه و حمایت اجتماعی رابطه معنی‌دار و معکوس می‌باشد ($P < ۰/۰۵$) اما بین سایر متغیرهای پیش‌بین (فرزند پروری مقتدرانه، کل، ادراک حمایت نیروی انتظامی) رابطه مستقیم و معنی‌دار بود ($P < ۰/۰۵$).

آزمون مدل پیشنهادی برای آزمون فرضیه اصلی که یک مدل علّی تحلیل مسیر بود و بر اساس آن فرض می‌شد که (فرزندپروری سهل‌گیرانه، مستبدانه و مقتدرانه) از طریق میانجی گری ادراک حمایت نیروی انتظامی با حمایت اجتماعی ارتباط دارد، تحلیل مسیر انجام شد. هدف الگوی کلی طرح‌شده، بررسی نقش سبک های حمایتی خانواده (فرزندپروری) و ادراک حمایت نیروی انتظامی با حمایت اجتماعی نوجوانان معتاد استان هرمزگان است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، برخی شاخص‌های کلی آزمون نیکویی برازش از طریق الگوی تحلیل مسیر به این شرح است (RMSEA =۰/۰۵۲ و χ^2 = ۰۷/۱۹ و GFI =۰/۹۹ و AGFI = ۰/۹۵ و χ^2/df = ۱۱/۲). هر چه شاخص GFI و AGFI به یک نزدیک‌تر باشد از الگو برازش بهتری برخوردار است و داده‌ها به نحو بهتر الگوی روابط مفروش را تأیید می‌کنند. بر این اساس مطلوب آن است که RMSEA به صفر نزدیک باشد تا برازش بهتر الگو را نشان دهد. شاخص برازش χ^2/df نیز کمتر باشد بهتر است و نباید بیشتر از سه

[Downloaded from jpmed.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.22286241.1395.5.4.3.4]
[DOI: 10.30505/5.4.257]

Journal of Police Medicine
Special Issue; Vol. 5, No. 4: 257-264

جدول ۲: ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پیش-بین و وابسته

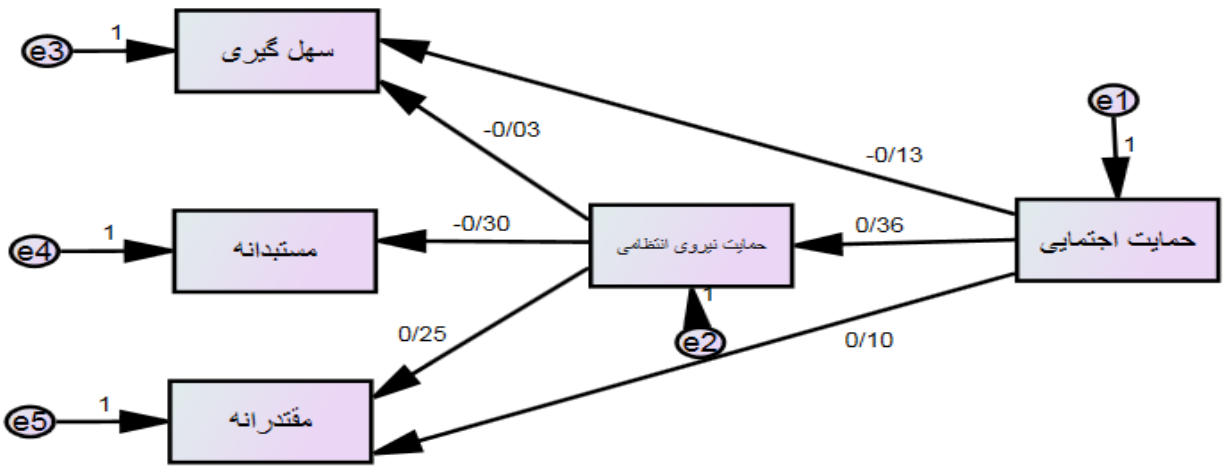
متغیرهای پیش‌بین	مقدار ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری	متغیر وابسته	نوع رابطه
سهل‌گیرانه	-۰/۲۰۱	۰/۰۲۸		عدم رابطه
مستبدانه	-۰/۲۶۲	۰/۰۰۴		معنی‌دار و معکوس
مقتدرانه	۰/۳۰۳	۰/۰۰۱	حمایت اجتماعی	معنی‌دار و مستقیم
فرزندپروری	۰/۲۸۲	۰/۰۰۲		معنی‌دار و مستقیم
ادراک حمایت نیروی انتظامی	۰/۲۷۵	۰/۰۳		معنی‌دار و مستقیم

باشد. با مقایسه میزان برازش مدل با شاخص‌های مختلف می‌توان گفت که کلیه شاخص‌ها از مقدار مطلوبی برای برازش مدل برخوردار هستند. باتوجه‌به مطلوبیت شاخص‌های ذکرشده، داده ها الگوی کلی مفروض را تأیید می‌کنند. همان‌طورکه مشاهده می‌شود، شاخص‌های کلی آزمون نیکویی برازش از طریق الگوی تحلیل مسیر حاکی از برازش کلی الگوست. همچنین فرض نرمال بودن توزیع داده‌ها نیز از طریق آزمون کلموگروف اسمیرنف انجام شد و حاکی از نرمال بودن توزیع همه متغیرهای تحقیق بود ($P < ۰/۰۵$). طبق نمودار ۱ پارامتر استاندارد β قدرت نسبی هر مسیر را نیز نشان می‌دهد. اثر معکوس حمایت اجتماعی بر حمایت سهل‌گیرانه خانواده (۰/۱۳-)، اثر مستقیم حمایت اجتماعی در حمایت نیروی انتظامی (۰/۳۶)، اثر معکوس حمایت نیروی انتظامی در حمایت سهل‌گیرانه خانواده (۰/۰۳-)، اثر معکوس و غیرمستقیم حمایت نیروی انتظامی در حمایت مستبدانه خانواده (۰/۰۳-)، اثر غیرمستقیم حمایت نیروی انتظامی در حمایت مقتدرانه خانواده و اثر غیرمستقیم حمایت اجتماعی در حمایت مقتدرانه خانواده را نشان می‌دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش باهدف آزمون مدل پیشنهادی برای آزمون فرضیه اصلی که یک مدل علّی تحلیل مسیر بود و بر اساس آن فرض می‌شد که (فرزندپروری سهل‌گیرانه، مستبدانه و مقتدرانه) از طریق میانجی‌گری ادراک حمایت نیروی انتظامی با حمایت اجتماعی ارتباط دارد، تحلیل مسیر انجام شد. باتوجه‌به نتایج به‌دست‌آمده، می‌توان گفت بین حمایت اجتماعی و حمایت خانوادگی سهل‌گیرانه و مستبدانه خانواده از طریق واسطه‌گری نیروی انتظامی رابطه معکوس وجود داشت اما ضریب مسیر مستقیمی بین حمایت اجتماعی و حمایت مقتدرانه خانواده وجود دارد. نتایج این پژوهش با نتایج آسایش، قربانی، سالاری، منصوریان و صفری نشان دادند که اعتیاد دوستان، مصرف سیگار، تحصیلات پایین خانواده و خود شخص و بیکاری در گرایش به مواد مخدر مؤثر می‌باشد [۱۵]. نتایج پژوهش اسکندری نیز نشان داد که از عوامل مؤثر بر گرایش جوانان به اعتیاد می‌توان به ترغیب دوستان و همنوایی با آنان، سبک و شیوه زندگی، کارکرد تسهیل‌کننده نهادهای اجتماعی در رواج اعتیاد، نیاز به سرخوشی،

نمودار ۱: الگوی آزمون شده نقش نیروی انتظامی در رابطه‌ی بین حمایت خانواده و حمایت اجتماعی



[Downloaded from jpmed.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.22286241.1395.5.4.3.4]
[DOI: 10.30505/5.4.257]

نبود نحوه مناسب گذران اوقات فراغت، ضعف کنترل و نظارت‌های رسمی، ضعف در قدرت ابراز وجود و رهایی از فشارهای اجتماعی اشاره کرد [۱۶]. همچنین عوامل اجتماعی، شغلی و اقتصادی را دارای بیشترین اثر بر گرایش مجدد از دیدگاه معتادین به اعتیاد دانستند [۱۷]. مولوی و رسول‌زاده، نیز مهم‌ترین عوامل فردی، اجتماعی و خانوادگی در گرایش جوانان به مصرف مواد مخدر را عبارت از: وجود علائم افسردگی، طلاق و اختلافات خانوادگی، معاشرت با افراد ناباب، سیگار کشیدن و شکست تحصیلی گزارش کردند [۱۸] همخوانی دارد. عوامل خانوادگی ازجمله بی‌ثباتی مکان زندگی و مانعیت از سازگاری فرزند با شرایط زندگی را نیز عوامل مؤثر بر اعتیاد نوجوانان گزارش‌شده [۱۹]. به‌طورکلی استفاده حمایت اجتماع زمینه انتخاب سبک درست را در خانواده فراهم کرده [۲۰] لذا والدین با گوش‌دادن به صحبت‌های فرزندان، حمایت از رفتارهای مثبت، پسندیده و سالم، توجه‌کردن به احساسات و عواطف آن‌ها کمک کنند تا فرزندان با ایجاد رابطه‌ای نزدیک و صمیمانه با آن‌ها در صدد مقابله با بحران‌های زندگی برآیند. والدین اجازه دهند تا با بحث و گفتگو، احساس مسئولیت، ارزشمندی و خود کارآمدی در آن‌ها رشد و تقویت شود. با گزینش روش‌های معقول و سنجیده، راه رسیدن به استقلال فردی و رشد اجتماعی را برای فرزندان روشن نمایند. در صورتی هم که روابط بین اعضاء خانواده پرتنش، خطرناک و آسیب‌زاد باشد برای فرزندان وجود حمایت اجتماعی برای آن‌ها و مداخله به‌موقع و اصولی از فرزندان درخطر زمینه کاهش اعتیاد و گرایش به اعتیاد، رفتارهای پرخطر و آسیب‌زای دیگر را کاهش خواهد داد [۲۱] به‌طوری‌که محیط خانواده را به عنوان پناهگاهی عاطفی و امن تبدیل شود که فرزندان در آن احساس امنیت نمایند.

همچنین تحلیل ضریب مسیر نشان‌دهنده اثر مستقیم حمایت اجتماعی بر حمایت نیروی انتظامی بود. این یافته با نتایج تحقیق جهانگیری و طنزی [۳] و حجاریان و قنبری [۲۲] بین کنترل اجتماعی و گرایش به سوءمصرف مواد مخدر ارتباط معنی داری دانستند. نیروی انتظامی به‌عنوان ارگانی که وظیفه حفظ امنیت و محافظت از سلامت جامعه دارد، باید خود نیز دارای حمایت های قوی‌تری مانند تدوین برنامه‌ها، سیاست‌ها، تصویب قوانین اجرایی لازم و تصویب بودجه‌هایی برای جلوگیری از کاهش آسیب های اجتماعی باشد، قسمت‌های مختلف نیروی انتظامی بخصوص معاونت اجتماعی در بحث آگاه‌سازی والدین و خانواده از عواقب و پیامدهای سبک‌های نادرست تربیت و حمایت‌های افراطی و یا رهاسازی های بدون هیچ حمایتی، آشنایی والدین با مواد مخدر مختلف، شیوه‌های مصرف و نشانه‌های آن‌ها برای سرعت در شناسایی مشکلات مربوطه در فرزندانشان، همچنین وجود قوانین محکم برای خانواده‌های بد سرپرست و رسیدگی به شکایت‌های کودکان درخطر زمینه امنیت و آرامش کودکان در فضاهای خصوصی خانواده را ایجاد کرده و از طریق مددکاری‌های اجتماعی آسیب‌دیده‌ها را التیام داده و زمینه برگشت آن‌ها به جامعه را ایجاد نمایند.

پیشنهاد می‌شود تحقیقات آینده در بافت‌ها و مقاطع دیگر، با ابزارهای دقیق‌تر و جدیدتر تکرار گردد. همچنین پیشنهاد می شود مدل‌های نوجوانان دختر و پسر باهم مقایسه شود و متغیرهای دیگری همچون جو خانواده و دوستان و انگیزش و باورهای انگیزشی نیز در الگوهای پیشنهادی وارد گردد.

این پژوهش باهدف آزمون نقش میانجی‌گرانه‌ی نیروی انتظامی در رابطه‌ی بین حمایت خانواده و حمایت اجتماعی در میان معتادین نوجوان استان هرمزگان انجام شده است به این منظور تعداد ۳۴۵ نفر به‌صورت در دسترس انتخاب شدند. برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از آمارهای توصیفی و ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل مسیر با استفاده از نرم‌افزار spss20 و Amos انجام شد. نتایج حاکی از این بود که (فرزندپروری سهل‌گیرانه، مستبدانه و مقتدرانه) از طریق میانجی‌گری ادراک حمایت نیروی انتظامی با حمایت اجتماعی ارتباط دارد، تحلیل مسیر انجام شد. باتوجه‌به نتایج به‌دست‌آمده می‌توان گفت بین حمایت اجتماعی و حمایت خانوادگی سهل‌گیرانه و مستبدانه خانواده از طریق واسطه‌گری نیروی انتظامی رابطه معکوس وجود داشت.

تشکر و قدردانی

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند که از کلیه خانواده‌ها و مسئولین بهزیستی شهرستان بندرعباس، دانشجویان کارشناسی پیام نور بندرعباس و جناب آقای دکتر فریبرز درتاج که در اجرای این تحقیق صمیمانه همکاری کردند تشکر و قدردانی نمایند.

منابع

[Downloaded from jpmed.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.22286241.1395.5.4.3.4]
[DOI: 10.30505/5.4.257]

Journal of Police Medicine
Special Issue; Vol. 5, No. 4: 257-264

1. Johnston L.D, O Malley P.M, Bachman J.G, Schulenburg J.F (2006), Monitoring the Future national Survey results on Drug Use, 1975-2005, Volume I: Secondary school Student NIH Publication, 684-6.
2. Jozi M, Nourbakhsh V (2005). Addiction, Modern death. 1st ed. Tehran, Iran: Tohfe Publication, 25-34 [Persian].
3. Jahangiri P, Gholamzadeh Natanz, AH (2011). The relationship between social control and drug abuse among young people, Studies of social security, 2 (4): 130-143.[Persian]
4. Dahkordyan P, and Gulzari M (2010). The addiction of students and identify people prone to drug abuse, The fifth Seminar mental health of students, University of Esfahan, P 91-92.[Persian]
5. Powell J. Drug and alcohol dependence. In: Champion LA, Power MJ (2000). editors. Adult psychological problems: an introduction.Philadelphia: Psychology Press; 77-102.
6. Kail RV (2008). Cavanaugh JC. Human development: a life-span view. 5Th ed. Florence: Cengage 730.
7. Peter N & Alicia D. (2010).Extent and Influence of recereational Drug Use on Men and Women Aged 15 Years and older in South Africa. African Journal of Drug & Alcohol Studies, 9,1, 33-48.
8. Maithya W.R (2009). Drug Abuse in Secondary School in Kenya: Developing a Program for Prevention and Intervention, Ph.D unpublished dissertation, University of South Africa.
9. Mohammad A, Purqhaz A.W.R, Raghib M.S (2013). Construction and Validation of a Scale causes of drug abuse in youth(Case Study of Khorasan Razavi), Journal of Substance Abuse Addiction Studies, 7(26):73-93.[Persian]
10. Akers, R. L Sellers, S (2004). Criminological Teoreis: Introduction, Evaluation and Application. Los Angeles, CA: Roxbury Publishing.
11. Krohn, M. D, Skinner, W. F, Massey, J. L, & Akers, R. L(1985). Social learning theory and adolescent cigarette smoking. Social Problems, 32,455–473.
12. Osgood, D. W. and Chambers, J. M (2000). Social disorganization outside the metropolis: An analysis of rural youth violence. Criminology 38, 81–115.
13. BaqhrpourKamaJali S, Bahrami E, Fathi Ashtiani A, Ahmad Kh, Ahmad A.A. (2007). Investigate the relationship between parenting patterns with mental health and academic success, Behavioral Sciences, 1: 16-21.[Persian]
14. Riahi M.A, Verdi Naya A.A, Pourhossein S.Z (2010). The relationship between social support and mental health, Journal of Social Welfare, 10(29): 85 -95.[Persian]
15. Asayesh H, Ghorbani M, Salari H, Mansourian M, Safari M (2010). The relationship between the personal and family characteristics and tendency to drug abuse, Journal of Medical Sciences, 12(4): 87-94.[Persian]
16.. Eskandari M (2009). The factors affecting the tendency to abuse of synthetic drugs, Studies of social security, 2: 12-32.[Persian]
17.. Din Mohammad MR, Amini K, Yazdankhah M.R (2007). Evaluation of environmental and social factors influencing this trend to abuse drugs, drug abusers from the perspective of rehabilitation center and of welfare organization, Journal of Medical Sciences, 15(59): 85-94.[Persian]
18. Maulavi P, Rumi, Rasoulzadeh B (2006). Factors affecting the tendency to consume drugs, Journal of Mental Health, 2(21,22): 49-55.[Persian]
19. Fowler P.J, Henry D.B, Katherine E. Marcal K.E (2015). Family and housing instability: Longitudinal impact on adolescent emotional and behavioral well-being, Social Science Research 53, 364, 374.
20. Foroughi M, Sadeghian M (2010). The role of family structure and parenting practices in primary prevention of substance abuse among adolescents in Sirjan consumer, Proceedings of the 30th Congress of the Provincial Headquarters for Combating Drugs, 2(1): 596-600.[Persian]
21. Alavi S.H.R (2011). The impact of social factors leading to drug addiction, theft and prostitution, Correcting and training, 15: 30-37.[Persian]
22. Hajjarian A, Ghanbari Y (2013). Identify and analyze the social factors influencing the propensity to addiction rural youth in rural areas of city, Journal of Substance Abuse Addiction Studies, 7(27): 67-

[Downloaded from jpmed.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.22286241.1395.5.4.3.4]
[DOI: 10.30505/5.4.257]

76.[Persian]

[Downloaded from jpmed.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.22286241.1395.5.4.3.4]
[DOI: 10.30505/5.4.257]